

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Helena Ciepla (przewodniczący)

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z wniosku E.(...) Spółki Akcyjnej w P. Oddział w S.

przy uczestnictwie S. M.

o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 września 2008 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 17

października 2007 r., sygn. akt II Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 17 października 2007 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację wnioskodawcy „E.(...)” Spółka Akcyjna w P. Oddział w S. od postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 29 maja 2007 r. oddalającego wniosek o stwierdzenie nabycia w drodze zasiedzenia służebności gruntowej („służebności przesyłu”).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że uczestnik postępowania Sławomir Mruk jest właścicielem nieruchomości stanowiącej działkę nr (...)/1 o łącznej powierzchni 5,14 ha. Na części tej nieruchomości mieści się stacja transformatorowa, która stanowi część przedsiębiorstwa wnioskodawcy. Pozostaje ona w posiadaniu wnioskodawcy, a wcześniej jej poprzednika prawnego, od lat sześćdziesiątych XX wieku. Właściciele

nieruchomości nie sprzeciwiali się użytkowaniu stacji i korzystaniu w niezbędnym zakresie z gruntu przez prowadzącego przedsiębiorstwo.

W tak ustalonych okolicznościach faktycznych, przyjętych za własne przez Sąd Okręgowy, tenże Sąd uznał, że „przyczyny niweczące możliwość pozytywnego rozpoznania wniosku sprowadzały się do niewłaściwego określenia treści służebności, która miała podlegać zasiedzeniu”.

Skarga kasacyjna wnioskodawcy - oparta na obu podstawach z art. 398³ k.p.c. – zawiera zarzut naruszenia art. 285 § 1 k.c. w zw. z art. 292 k.c., art. 398²⁰ k.p.c., i zmierza do uchylenia zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego oraz przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy zauważyć, że z dniem 3 sierpnia 2008 r. wprowadzono do kodeksu cywilnego ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) legalną definicję instytucji, która dotychczas nosiła nazwę służebności polegającej na prawie posadowienia linii przesyłowej. Konstrukcję prawną tej służebności w istocie wypracował Sąd Najwyższy w swym orzecznictwie.

Sąd Najwyższy uznał jeszcze pod rządami przepisów dekretu z dnia 11 października 1946 r. - Prawo rzeczowe (Dz. U. Nr 1, poz. 1 ze zm. - dalej: „Pr. rzecz.”), że potrzeby społeczno-gospodarcze wypełniające treść art. 33 Pr. rzecz. (obecnie art. 145 k.c.), podyktowane koniecznością korzystania z energii elektrycznej, pozwalają na zastosowanie analogii do tego przepisu i w związku z tym czynią dopuszczalnym ustanowienie przez sąd odpowiedniej służebności gruntowej, polegającej na doprowadzeniu linii elektrycznej do nieruchomości, która nie jest przyłączona do sieci energetycznej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 grudnia 1962 r., II CR 1006/62, OSPiKA 1964, nr 5, poz. 91). Przytoczone stanowisko zostało potwierdzone - w aktualnym stanie prawnym – w odniesieniu zarówno do linii przewodów elektrycznych (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 1991 r., III CZP 73/91, OSNCP 1992, nr 4, poz. 53), jak i do instalacji wodociągowych (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 maja 1965 r., III CO 34/65, OSNCP 1966, nr 7-8, poz. 109). Ta linia orzecznicza była kontynuowana także w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 639/99 (nie publ.) oraz uchwale SN z dnia 17 stycznia 2003 r. (IIICZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142). Sąd Najwyższy potwierdził słuszność tej linii orzeczniczej w zapadłym w sprawie postanowieniu z dnia 8 września 2006 r. (II CSK 112/06). Wskazał,

z powołaniem się wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05 (nie publ.), że możliwości zasiedzenia przez przedsiębiorstwo energetyczne służebności gruntowej („służebności przesylu”) nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że nieruchomości władnąca wchodzi w skład tego przedsiębiorstwa. Zgodnie z art. 398²⁰ k.p.c. Sądy niższej instancji były związane tą wykładnią prawa.

Z tych założeń, jak wynika ze stwierdzenia zawartego w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, wyszedł Sąd Okręgowy. Niemniej jednak Sąd ten uznał, że niewłaściwe, w jego ocenie, określenie treści służebności we wniosku o jej zasiedzenie wyklucza możliwość uwzględnienia tego wniosku. Z tym poglądem nie sposób się zgodzić. Wbrew bowiem temu pogładowi, żądanie wniosku doprecyzowane w piśmie wnioskodawcy z dnia 13 marca 2007 r. pozwala na stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej („służebności przesylu”). Rzeczą zaś sądu było, w związku z poczynionymi w sprawie ustaleniami i ich oceną, prawidłowe określenie treści tej służebności, jak i prawidłowe sformułowanie sentencji postanowienia w przypadku spełnienia przesłanek do zasiedzenia.

Skoro u podłoża zaskarżonego postanowienia legł inny, błędny pogląd, orzeczenie to nie mogło się ostać. Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu.